

Lovforslag nr. L 77. Fremsat den 6. december 1979 af undervisningsministeren

Forslag

til

Lov om Danmarks Journalisthøjskole

Institutionen

§ 1. Danmarks Journalisthøjskole er en statsinstitution. Højskolen har til opgave at give uddannelse, herunder grunduddannelse, videreuddannelse, efteruddannelse og tillægsuddannelse, inden for journalistiske og dermed beslægtede fagområder og at drive forskning inden for samme områder.

Styrelsen

§ 2. Danmarks Journalisthøjskole ledes af en rektor i forbindelse med skolerådet, styrelsesrådet, studienævn og forskningsudvalget. Herudover nedsætter undervisningsministeren et uddannelsesråd og et optagelsesnævn.

Stk. 2. De organer, der er nævnt i stk. 1, kan nedsætte underudvalg. Underudvalg med besluttende myndighed kan kun bestå af medlemmer af det pågældende organ.

§ 3. Rektor og prorektor, der er rektors stedfortræder, vælges af skolerådet blandt de heltidsansatte lærere og videnskabelige medarbejdere. Rektor vælges for 3 år og prorektor for 2 år ad gangen. Ingen kan mod sin vilje vælges til rektor eller prorektor.

Stk. 2. Rektor repræsenterer højskolen udadtil og er ansvarlig for højskolens daglige administration. Rektor afgør sager, der ikke er henlagt til andre organer, og disse kan bemyndige rektor til at afgøre løbende sager. Rektor afgør endvidere hastende sager, der ikke kan afvente behandling i det kompetente organ. Rektor påser, at de ansatte opfylder deres arbejdsforpligtelser, og at de styrende organers beslutninger er lovlige.

§ 4. Skolerådet består af alle heltidsansatte lærere og videnskabelige medarbejdere, repræsentanter for de tekniske og administrative medarbejdere og repræsentanter for de studerende. Rektor er formand for skolerådet.

Stk. 2. Skolerådet vælger rektor og prorektor og udtaler sig om principielle spørgsmål vedrørende højskolen.

§ 5. Styrelsesrådet består af repræsentanter for de heltidsansatte lærere og videnskabelige medarbejdere, repræsentanter for de tekniske og administrative medarbejdere og repræsentanter for de studerende. Rektor er formand for styrelsesrådet.

Stk. 2. Styrelsesrådet har, jfr. dog §§ 7 og 8, til opgave inden for de rammer, undervisningsministeren fastsætter,

- 1) at udarbejde højskolens budgetforslag,
- 2) at fordele højskolens bevillinger og planlægge højskolens virksomhed på længere sigt,
- 3) at træffe beslutning i sager om stillingsopslag, ansættelse og afsked af personale samt orlov af længere varighed,
- 4) at nedsætte bedømmelsesudvalg ved besættelse af stillinger som lærer og videnskabelig medarbejder,
- 5) at fordele højskolens arbejdsopgaver,
- 6) at afgøre sager, der indbringes fra studienævn til rådet, jfr. § 6, stk. 4,
- 7) at afgøre sager om tildeling af legater og understøttelse og
- 8) at træffe beslutning om højskolens repræsentation i fonds, organisationer m.v.

§ 6. Studienævn består af et lige stort antal repræsentanter for de heltidsansatte lærere og videnskabelige medarbejdere og for de studerende. Nævnet vælger selv sin formand blandt repræsentanterne for lærere og videnskabelige medarbejdere.

Stk. 2. Studienævnet udarbejder og ajourfører en studieordning inden for rammerne af bekendtgørelserne om uddannelse m. v. og de givne bevillinger. Studieordningen skal angive undervisningens mål, omfang og varighed, form og indhold samt pensumbeskrivelse. Studienævnet tilrettelægger undervisningen og afholdelsen af eksaminer.

Stk. 3. Studienævnet skal påse, at studiet kan gennemføres som forudsat i uddannelsesbekendtgørelsen og studieordningen og på den normerede tid, at studiets enkelte dele samordnes, at enkelte fag eller discipliner ikke ændres urimeligt i omfang, og at undervisningen er relevant i forhold til uddannelsens mål og eksamensfordringerne.

Stk. 4. Et medlem af studienævnet eller den, der er direkte berørt af en beslutning, som studienævnet har truffet, kan indbringe beslutningen for styrelsesrådet inden for en frist, der fastsættes af undervisningsministeren jfr. § 14, stk. 2.

§ 7. Forskningsudvalget består af 5 repræsentanter for lærere og videnskabelige medarbejdere, 1 repræsentant for de tekniske og administrative medarbejdere og 1 repræsentant for de studerende. Et flertal af udvalgets medlemmer skal være medarbejdere med forskningskompetence, og udvalgets formand skal vælges blandt disse medarbejdere.

Stk. 2. Forskningsudvalget har til opgave

- 1) at administrere den del af højskolens bevillinger, der er afsat til forskning, og højskolens øvrige forskningsressourcer,
- 2) at afgøre andre forskningsanliggender inden for de fastsatte rammer,
- 3) at tage stilling til ansattes videnskabelige kvalifikationer og forskningsprojekter m.v.,
- 4) at afgive indstilling til styrelsesrådet om højskolens forskningsbudget,
- 5) at udtale sig i sager om oprettelse og besættelse af stillinger for lærere og videnskabelige medarbejdere, herunder om sammensætning af fagkyndige bedømmelsesudvalg, jfr. § 5, stk. 2, og

- 6) at udtale sig om forskningsspørgsmål, som udvalget får forelagt, herunder udtale sig til forskningsrådene om forskningsprojekter, som søges støttet af rådene.

§ 8. Uddannelsesrådet består af en formand, der udpeges af undervisningsministeren, samt 16 medlemmer, hvoraf 5 medlemmer udpeges af Dansk Journalistforbund, 4 medlemmer af Danske Dagblades Forening, 1 medlem af Danmarks Radio, 2 medlemmer af andre medier end dagspressen og 4 medlemmer af Danmarks Journalisthøjskole. Til at deltage i møderne uden stemmeret udpeger statsministeriet herudover 1 repræsentant, ligesom undervisningsministeren kan udpege en eller flere repræsentanter hertil.

Stk. 2. Ophører nogen af de organisationer, der er nævnt i stk. 1, med at bestå, afgør undervisningsministeren, hvad der skal ske med organisationens ret til at udpege medlemmer.

Stk. 3. Uddannelsesrådet har til opgave inden for de rammer, undervisningsministeren fastsætter,

- 1) at udtale sig til højskolen og undervisningsministeriet i sager af væsentlig principiel betydning for højskolen, herunder forslag til ændringer af bekendtgørelser om højskolens uddannelser m. v. samt planlægning af højskolens virksomhed på længere sigt,
- 2) at afgive indstilling til undervisningsministeriet om beskikkelse af censorer,
- 3) at afgøre, hvilke journalistiske uddannelsessteder der er egnede til at modtage praktikanter,
- 4) at tage stilling til rammerne for og indholdet af praktiktiden,
- 5) at virke for koordinering af
 - a) den teoretiske og den praktiske del af grunduddannelsen,
 - b) grunduddannelsen og andre uddannelser på højskolen,
 - c) højskolens virksomhed og erhvervets behov,
- 6) at fremsætte forslag om bevillinger til efteruddannelse og efter samråd med styrelsesrådet at træffe beslutning om anvendelsen af de bevilgede midler og
- 7) at udfærdige undervisningsplaner for de enkelte efteruddannelseskurser.

Stk. 4. Rektor skal orientere rådet om højskolens budgetforslag og om verserende ansættelses- og afskedigelsessager vedrørende fastansatte lærere og videnskabelige medarbejdere.

Optagelsen

§ 9. I optagelsesnævnet er Danmarks Journalisthøjskole repræsenteret med 1 medlem, der er formand for nævnet, medens de i øvrigt repræsenterede i uddannelsesrådet, udpeger 12 medlemmer i samme indbyrdes forhold som angivet i § 8, stk. 1.

Stk. 2. Nævnet varetager opgaver vedrørende optagelsen efter bestemmelser, som undervisningsministeren fastsætter.

Stk. 3. Til at varetage opgaver vedrørende optagelse til andre uddannelser end den journalistiske grunduddannelse kan organisationerne m. fl. vælge sagkyndige på området til afløsning af de ordinære medlemmer.

Uddannelserne

§ 10. Journalistuddannelsen omfatter en teoretisk grunduddannelse og en praktisk uddannelse på redaktioner og andre uddannelsessteder, jfr. § 8, stk. 3, nr. 3. Uddannelsen varer 4 år. Den teoretiske grunduddannelse er opdelt i en 1. del på 1½ år (3 semestre) og en 2. del på 1 år (2 semestre). Den praktiske uddannelse varer 1½ år og foregår mellem den teoretiske uddannelses 1. og 2. del.

Stk. 2. Efter undervisningsministerens nærmere bestemmelse, jfr. § 14, kan der etableres videreuddannelse, efteruddannelse og tillægsuddannelse og henlægges andre uddannelser med tilknytning til journalistiske og dermed beslægtede fagområder til højskolen.

Forskningen

§ 11. Højskolens forskning inden for journalistiske og beslægtede fagområder skal bidrage til at skabe det teoretiske grundlag for undervisningen i disse fag.

§ 12. Medarbejderne beslutter efter drøftelse med forskningsudvalget selv, hvilke forskningsopgaver de vil tage op inden for journalistiske og dermed beslægtede fagområder.

§ 13. Højskolen skal gennem publikationer bidrage til udbredelse af kendskab til forskningsresultaterne.

Undervisningsministerens beføjelser

§ 14. Undervisningsministeren er øverste forvaltningsmyndighed for Danmarks Journalisthøjskole.

Stk. 2. Ministeren fastsætter nærmere regler om højskolens styrelse og virksomhed, herunder om optagelse på højskolen og om uddannelserne.

Ikrafttræden m. v.

§ 15. Loven træder i kraft den 1. september 1980.

Stk. 2. Lov nr. 41 af 4. februar 1970 om Danmarks Journalisthøjskole og Institut for Presseforskning ophæves.

Stk. 3. Samtidig med lovens ikrafttræden overtager staten vederlagsfrit Danmarks Journalisthøjskoles bygninger, inventar m. m.

Stk. 4. Undervisningsministeren kan fastsætte overgangsregler.

Bemærkninger til lovforslaget

A. Almindelige bemærkninger

1. Den gældende lovgivning om Danmarks Journalisthøjskole og Institut for Presseforskning

a. Danmarks Journalisthøjskole blev oprettet i 1962 som en statsstøttet selvejende institution på initiativ af pressens organisationer. Et hovedformål med oprettelsen var at styrke den teoretiske del af journalistuddannelsen, idet pressens organisationer besluttede, at 2 × 3 måneders uddannelse på højskolen skulle indgå som en obligatorisk del af journalistuddannelsen. Indtil da havde journalistuddannelsen udelukkende bestået af en uddannelse på et dagblad eller andet journalistisk uddannelsessted, men fra 1946 med mulighed for frivilligt at deltage i et 3 måneders journalistkursus ved Århus Universitet. Dette kursus ophørte ved oprettelsen af journalisthøjskolen. Staten ydede tilskud på ca. 75 pct. af journalisthøjskolens driftsudgifter.

Hos pressens organisationer var der imidlertid et stærkt ønske om en yderligere teoretisk styrkelse af journalistuddannelsen, og om at denne blev indpasset i det almindelige uddannelsesmønster i Danmark. Statsministeriet – hvorunder journalistuddannelsens dengang hørte – nedsatte derfor i 1967 et udvalg bestående af pressens organisationer, journalisthøjskolen og offentlige myndigheder. Udvalget afgav betænkning nr. 474/1968 om udbygning af journalistuddannelsen i Danmark.

b. Betænkningen førte til lov nr. 41 af 4. februar 1970 om Danmarks Journalisthøjskole og Institut for Presseforskning. Om lovens behandling i folketinget henvises til: Folketingsåret 1969–70 (F.T. sp. 6785, 8364. Tillæg A sp. 5185). Folketingsåret 1969–70 (F.T. sp. 94, 505, 2824, 3098. Tillæg A sp. 133, tillæg B sp. 273 og tillæg C sp. 201).

Efter loven er journalistuddannelsen en 4-årig uddannelse bestående af 1½ års + 1 års teoretisk uddannelse på højskolen og ind imellem de teoretiske dele 1½ års praktisk uddannelse på et journalistisk uddannelsessted. Udover den journalistiske grunduddannelse har højskolen til opgave at give efteruddannelse og specialkurser inden for

journalistik. Højskolen blev opretholdt som en selvejende institution, der ledes af en bestyrelse med repræsentanter fra pressens organisationer og en rektor i forbindelse med et lærerråd jf. nærmere bekendtgørelse nr. 19 af 6. januar 1971 om Danmarks Journalisthøjskole. Af betydning for samarbejdet med pressen er også et uddannelsesråd, der har til opgave at følge højskolens udvikling og virksomhed og andre forhold i forbindelse med journalistuddannelsen samt at afgive indstilling om spørgsmål om højskolen, som undervisningsministeren forelægger for det.

Staten afholder højskolens drifts- og anlægsudgifter. I 1979 har højskolen på finanslovskonto § 20.8.21 en bevilling på ca. 7,7 millioner kr. Højskolens elevbestand er i 1979 420 elever, og elevtilgangen er på 180 elever. Der er 34 heltidsansatte medarbejdere på højskolen.

Institut for Presseforskning er rent statsligt i lighed med andre forskningsinstitutioner. Institutets opgaver er især at foretage videnskabelige undersøgelser vedrørende pressen m. v. og at give videreuddannelse og tillægsuddannelse inden for journalistik. Institutet bestyres af rektor for højskolen og et institutråd sammensat af repræsentanter fra instituttet og fra Århus Universitet, jf. nærmere bekendtgørelse nr. 22 af 6. januar 1971 om Institut for Presseforskning. Staten afholder instituttets drifts- og anlægsudgifter. I 1979 har instituttet på finanslovskonto § 20.8.34 en bevilling på ca. 1,8 millioner kr. Der er 9 heltidsansatte medarbejdere på instituttet.

c. I december 1975 blev der i folketinget fremsat forslag til ændring af loven om Danmarks Journalisthøjskole og Institut for Presseforskning. Forslaget fremsattes af Svend Andersen (Roskilde amt) (FP), Lars Abel (CD), Jens Møller (KrF) og Ninn-Hansen (KF). Forslaget gik ud på at afkorte journalistuddannelsens teoretiske del fra 2½ år til 1½ år. Desuden var det i bemærkningerne til lovforslaget forudsat, at elever før optagelsen på højskolen havde sikret sig en læreplads, der kunne give dem den praktiske del af uddannelsen, og havde udstået prøvetiden. Endelig fremgik det af

lovforslaget, at forslagsstillerne ønskede at undersøge aktiviteterne på Institut for Presseforskning med henblik på en nedskæring.

Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til undervisningsudvalget. Lovforslaget kom ikke til 2. og 3. behandling, men bortfaldt ved udgangen af folketingsåret.

Om lovens behandling i folketinget henvises til: Folketingsåret 1975-76 (F.T. sp. 2801 og 4760. Tillæg A sp. 2103).

d. Efter § 14, stk. 2, i lov nr. 41 af 4. februar 1970 om Danmarks Journalisthøjskole og Institut for Presseforskning skulle loven optages til revision senest i folketingsåret 1976-77. § 14, stk. 2, blev imidlertid ophævet ved lov nr. 635 af 17. december 1976, da lovrevisionsarbejdet ikke kunne afsluttes i 1976-77.

Om lovens behandling i folketinget henvises til: Folketingsåret 1976-77 (F.T. sp. 105, 781, 2366, 2564. Tillæg A 353 og C 83).

2. Lovrevisionsarbejdet vedrørende gældende lov om Danmarks Journalisthøjskole og Institut for Presseforskning

Undervisningsministeriet nedsatte i vinteren 1976 et udvalg, som skulle forberede en revision af loven. Udvalget blev sammensat af repræsentanter fra Journalisthøjskolen, Danske Dagblades Fællesrepræsentation, Danske Dagblades Udgiverforening, Dansk Fagpresseforening, Dansk Magasinpresses Udgiverforening, Dansk Journalistforbund, Landsrepræsentationen for danske distriktsblade og lokalaviser, Danmarks Radio, statsministeriet, undervisningsministeriet, det faglige landsudvalg vedrørende de samfundsvidenskabelige uddannelser og sektorrådet for de videregående uddannelser.

Et næsten enigt udvalg afgav i september 1978 betænkning 851/1978 om Danmarks Journalisthøjskole. Betænkningens hovedindhold er følgende.

a. Den selvejende institution Danmarks Journalisthøjskole og det statslige Institut for Presseforskning foreslås sammenlagt til statsinstitutionen Danmarks Journalisthøjskole, der både giver uddannelse og driver forskning. Udvalget fandt, at den nuværende opdeling i to selvstændige institutioner med forskellig styrelse, men med delvist personsammenfald, er et meget kompliceret system, der i praksis har medført en række problemer. Tilknytningen til erhvervet søges sikret gennem uddannelsesrådet for højskolen med repræsentation fra pressens organisationer og fra højskolen. Det foreslås, at rådet får større bredde i sammen-

sætningen og videre beføjelser end hidtil. Endvidere foreslås det fastsat ved lov, at der skal nedsættes et optagelsesnævn med repræsentanter fra pressens organisationer m. v., da en stor del af uddannelsen foregår i praktik.

b. Udvalget har overvejet spørgsmålet om journalisthøjskolens placering under styrelsesloven for de højere uddannelsesinstitutioner. Højskolen afviger imidlertid en del fra de institutioner, der i dag hører under styrelsesloven. Journalistuddannelsen på 4 år er således en forholdsvis kort uddannelse, hvoraf en væsentlig del (1½ år) afvikles som praktikanttid uden for højskolen. Udvalget foreslår, at højskolens styrelsesregler som hidtil fastsættes i en særlig lov om højskolen, men at reglerne stort set kommer til at svare til dem, der til enhver tid gælder generelt for de højere uddannelser, herunder også om forholdet mellem de grupper, der er repræsenteret i de styrende organer. Højskolen foreslås ledet af en rektor i forbindelse med et skoleråd, et styrelsesråd, studienævn og et forskningsudvalg. Herudover foreslås det, at undervisningsministeren nedsætter et uddannelsesråd og et optagelsesnævn.

c. Med hensyn til optagelsen på højskolen mener udvalget, at der som hidtil bør afholdes en optagelsesprøve, der belyser ansøgenes talent, men at også objektive kriterier bør indgå i vurderingen.

d. Udvalget mener, at journalistuddannelsen, der i 1971 i realiteten var en helt ny uddannelse, har fungeret godt. Uddannelsen foreslås derfor bevaret med samme længde og indhold som hidtil, dog således, at en forprøve først skal holdes efter 1 år og ikke som nu efter ½ år.

Med hensyn til uddannelsens længde har udvalget drøftet lovforslaget fra 1975 om at afkorte uddannelsens teoretiske del fra 2½ år til 1½ år. Udvalget finder, at en sådan afkortning ville være særdeles betænkelig med den betydning, som det journalistiske arbejde i medierne har for hele samfundet, og med de stigende krav såvel fagligt som teknisk, der stilles til journalisterne. Desuden peger udvalget på, at en egentlig uddannelse udover praktiktiden ikke længere kan forventes at foregå på redaktionerne.

e. Udvalget mener, at der er et meget stærkt behov for efteruddannelse af journalister. Efteruddannelsen vil fremme beskæftigelsen i faget og give bedre muligheder for, at journalister kan skifte stilling. Behovet for efteruddannelsen begrundes med den voldsomme udvikling inden for alle de områder af samfundslivet, journalister dækker, den pressefaglige udvikling, den tekniske udvikling

inden for presseområdet og udviklingen af forskellige medier. Betænkningen indeholder et forslag til efteruddannelsens tilrettelæggelse og indhold, og udvalget finder, at finansieringen heraf primært er en statsopgave. I øvrigt henviser udvalget til betænkning nr. 672/1973 om efteruddannelse af journalister.

f. Udvalget peger på det ønskelige i, at der etableres en 3-årig pressefotografuddannelse ved journalisthøjskolen og med mulighed for et samarbejde med Århus tekniske skole. Udvalget mener, at der vil være behov for at uddanne ca. 25 nye pressefotografer årligt, og skitserer i betænkningen uddannelsens indhold og tilrettelæggelse.

g. Udvalget har vurderet journalistuddannelsens forhold til andre uddannelser, herunder særlig meritoverførsel, studietidsforkortelse og tillægsuddannelse. Udvalget stiller sig tvivlende over for meritoverførsel fra andre uddannelser til journalistuddannelsen og over for generel studietidsforkortelse for studerende med andre fuldførte uddannelser, da journalistuddannelsen integrerer faglig indlæring og journalistisk metode og desuden har en relativt kort teoretisk uddannelse. Tilsvarende mener udvalget ikke, at en journalistisk tillægsuddannelse for andre uddannelsers kandidater m. fl., jf. bemærkningerne til § 10, stk. 2, kan føre til en journalistisk uddannelse, der kan sidestilles med grunduddannelsen.

h. Højskolens forskning har siden lovens ikrafttræden i nogen grad lidt under, at undervisningen har beslægtet den væsentligste del af arbejdstiden for medarbejderne ved Institut for Presseforskning. Dette skyldes bl. a., at der var tale om etablering af en helt ny uddannelse. Det er i betænkningen forudsat, at omfanget af forskningen som hidtil skal fastsættes ud fra forskningspolitiske overvejelser og ikke som afledt af undervisningen.

i. Udvalget har i betænkningen medtaget et forslag til en ny lov om Danmarks Journalisthøjskole.

Betænkning 851/1978 om Danmarks Journalisthøjskole er af undervisningsministeriet sendt til orientering til aviser, dagblade, Danmarks Radio, pressens organisationer m. v. Desuden har undervisningsministeriet anmodet Danmarks Journalisthøjskole, Institut for Presseforskning, uddannelsesrådet for journalisthøjskolen og de faglige landsudvalg for de humanistiske uddannelser og de samfundsvidenskabelige uddannelser om at udtale sig om betænkningens forslag. Udtalelserne viser i det store og hele tilfredshed med betænkningens forslag, dog ønsker højskolens studerende en re-

præsentation i skolerådet og styrelsesrådet med 40 pct. af medlemmerne. Om sammensætningen af de to råd henvises til bemærkningerne til § 4 og § 5.

3. Undervisningsministeriets stilling til lovrevisionsudvalgets forslag i betænkning 851/1978.

Undervisningsministeriet har i det store og hele tilsluttet sig lovrevisionsudvalgets forslag til revision af den gældende lov, og det, udvalget har anført om uddannelserne, optagelse m.v., vil indgå i undervisningsministeriets overvejelser ved fastsættelsen af de nærmere bestemmelser herom. Ministeriet har ikke taget stilling til forslaget om oprettelse af en pressefotografuddannelse. Dette forslag skal først vurderes nærmere i forhold til fotografuddannelsen inden for efg-området og andre beslægtede uddannelser.

Ministeriet har dog ved behandlingen af lovrevisionsudvalgets udkast til lovforslag fulgt opfattelsen hos et betydeligt mindretal i udvalget om, at der skal være rekursmulighed fra studienævn til styrelsesrådet. Ministeriet deler mindretallets synspunkter om, at hensynet til de personer, der berøres af nævnets beslutninger, taler for denne ankeadgang, og at uddannelsens tilrettelæggelse med relativ korte ophold på højskolen og en væsentlig praktiktid også taler herfor. I øvrigt er der i udvalgets udkast til lovforslag kun foretaget mindre redaktionelle ændringer.

B. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser

Lovforslaget medfører ikke i sig selv økonomiske konsekvenser.

I administrativ henseende vil den foreslåede sammenlægning betyde, at afdelingsforstandere og videnskabelige medarbejdere ved Institut for Presseforskning efter lovens ikrafttræden vil være ansat ved Danmarks Journalisthøjskole, ligesom afdelingsledere, lektorer og tekniske og administrative medarbejdere ved den selvejende journalisthøjskole overgår til ansættelse ved den statslige journalisthøjskole. Af de 2 ved Danmarks Journalisthøjskole normerede tjenestemandslønnede stillinger er 1 administratorstilling for tiden besat på overenskomstvilkår, medens 1 skolebetjentstilling er ledig og af højskolen vil blive søgt omdannet til en HK-overenskomststilling. Herudover er der på finanslovsforslaget for finansåret 1980 søgt oprettet 1 radio- og tv-teknikerstilling, og der foreligger for denne stillings vedkommende tilslutning fra finansministeriet og lønningsrådet til, at der på bevillingslov søges hjemmel for, at den pågældende i

pensionsmæssig henseende behandles efter regler svarende til tjenestemandsløvens.

Et tilbud om overgang til tjenestemandsansættelse skønnes kun at ville være aktuelt for indehaveren af sidstnævnte stilling.

I dag er der forskellige vilkår ved Institut for Presseforskning og Danmarks Journalisthøjskole med hensyn til adgang til forskning. De bestående ansættelsesforhold ændres ikke, men på længere sigt er det ønskeligt, at der i højere grad skabes ensartede vilkår. Spørgsmålet om, hvorvidt dette kan gennemføres må bero på, om højskolens bevilninger kan forhøjes og/eller, om der på højskolen eventuelt i et vist omfang kan gennemføres en ændret fordeling af undervisnings- og forskningsopgaver mellem de ansatte. Lovforslaget medfører som nævnt ingen økonomiske konsekvenser.

C. Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

De opgaver, der foreslås henlagt under Danmarks Journalisthøjskole, er de samme som de, der i dag er delt mellem journalisthøjskolen og Institut for Presseforskning. Herudover er der søgt tilvejebragt hjemmel for at etablere uddannelser, der er beslægtede med journalistuddannelsen.

De højere uddannelsesinstitutioner har ifølge § 2 i lov nr. 362 af 13. juni 1973 om styrelse af højere uddannelsesinstitutioner (styrelsesloven) til opgave at give uddannelse og drive forskning indtil det højeste videnskabelige niveau. Et tilsvarende krav er ikke formuleret i forslaget, men det må anses som en selvfølge, at uddannelsen og forskningen ligger på højeste niveau fagligt og videnskabeligt.

Til § 2, stk. 1

Ved journalisthøjskolens overgang til statsinstitution vil bestyrelsen blive ophævet. Også det nuværende institutråd forsvinder, men dele af dets beføjelser henlægges under et forskningsudvalg, jf. § 7.

Som omtalt oven for under de almindelige bemærkninger er behovet for en nær tilknytning til erhvervet meget væsentligt, bl. a. på grund af den lange praktiktid, der indgår i uddannelsen, samt hensynet til efteruddannelsen. Behovet foreslås dækket ved, at undervisningsministeren nedsætter et uddannelsesråd for højskolen, jf. § 8, og et opta-

gelsesnævn, jf. § 9.

Til stk. 2

Bestemmelsen svarer til § 9, stk. 7, og § 11, stk. 7, i styrelsesloven.

Til § 3

Bestemmelsen svarer i det væsentlige til styrelseslovens kapitel 2 og § 15. Bestemmelsen om, at ingen mod sin vilje kan vælges til rektor eller prorektor, findes dog ikke i styrelsesloven, men antages at gælde også ved de højere uddannelsesinstitutioner. Skulle den situation opstå, at ingen vil lade sig opstille, må undervisningsministeren som øverste forvaltningsmyndighed, jf. § 4, kunne bestemme, hvordan der skal forholdes. Tilsvarende må i øvrigt gælde, hvis de styrende organer ikke fungerer eller ikke fungerer på lovlig måde.

Til § 4, stk. 1

Skolerådet afløser det nuværende lærerråd, som består af afdelingsforstandere ved Institut for Presseforskning, alle heltidsbeskæftigede lærere ved journalisthøjskolen samt en repræsentation for de studerende, udgørende indtil halvdelen af antallet af de øvrige medlemmer af lærerrådet, jf. nærmere bekendtgørelse nr. 19 af 6. januar 1971 om Danmarks Journalisthøjskole § 8. Det foreslås, at både studerende og de tekniske og administrative medarbejdere repræsenteres i skolerådet. Som det fremgår af de almindelige bemærkninger, tænkes forholdet mellem de repræsenterede grupper i de styrende organer stort set fastsat på tilsvarende måde som ved de højere uddannelsesinstitutioner.

Til stk. 2

Det forudsættes fastsat i en bekendtgørelse, i hvilke sager skolerådet skal udtale sig, før beslutning tages.

Til § 5, stk 1

Styrelsesrådet afløser det nuværende forretningsudvalg for lærerrådet og svarer til konsistorium ved de højere uddannelsesinstitutioner. Rådets kompetence er fastlagt i forslaget, men det foreslås også her, at nærmere regler om rådets størrelse og den forholdsmæssige repræsentation for de enkelte grupper, jf. bemærkningerne til § 4, stk. 1, fastsættes ved bekendtgørelse.

Der har i lovrevisionsudvalget været enighed om, at en størrelse på 12 medlemmer vil være hen-

sigtsmæssig i forhold til journalisthøjskolens nuværende størrelse.

Til stk. 2

Blandt styrelsesrådets opgaver kan det fremhæves, at styrelsesrådet for at sikre en ensidig bedømmelse af ansøgerne nedsætter bedømmelsesudvalg vedrørende besættelse af stillinger som lærer og videnskabelig medarbejder. I et bedømmelsesudvalg bør der kunne sidde repræsentanter for andre læreanstalter og for medierne. I øvrigt vil proceduren ved ansættelser i videst muligt omfang svare til, hvad der gælder for de højere uddannelsesinstitutioner.

Til § 6

Under den gældende ordning er studienævnet kun rådgivende over for rektor og lærerråd, jf. bekendtgørelse nr. 19 af 6. januar 1971 om Danmarks Journalisthøjskole § 12. Det foreslås, at studienævnet får kompetence til at behandle en række sagstyper stort set svarende til den kompetence, studienævnene har ved de højere uddannelsesinstitutioner, jf. dog § 4, stk. 2. Dog har forslaget ikke en bestemmelse svarende til styrelseslovens § 14, stk. 7, hvorefter vedkommende studienævn efter regler fastsat af undervisningsministeren træffer afgørelse om ansættelse af deltidsansatte, timelønnede undervisningsassistenter og tilsvarende lærere, og hvorefter studienævnet skal have lejlighed til at udtale sig om oprettelse og nedlæggelse af andre lærerstillinger og om de undervisningsmæssige kvalifikationer hos ansøgere til disse stillinger. Når en tilsvarende bestemmelse ikke foreslås overført til lovforslaget, beror det på, at det er fundet mere hensigtsmæssigt at henlægge alle anliggender vedrørende ansættelse af lærere og videnskabelige medarbejdere til styrelsesrådet, jf. lovudkastets § 5 og bemærkningerne hertil. Endelig er også spørgsmål vedrørende efteruddannelsen undtaget fra studienævnets kompetence, jf. bemærkningerne til § 8.

Hvis der henlægges andre uddannelser til højskolen, kan der nedsættes studienævn for disse.

Undervisningsministeriet har som nævnt i de almindelige bemærkninger fulgt en mindretalsindstilling i lovrevisionsudvalget om, at studienævnets afgørelser kan indbringes for styrelsesrådet.

Til § 7

Forskningsudvalgets sammensætning bygger på det grundsynspunkt, at medarbejdere med dokumenterede forskningskvalifikationer bør lede højskolens forskning, og at repræsentanter for denne medarbejdergruppe må sikres flertallet i udvalget.

Med den nuværende sammensætning af lærerkorpset ved højskolen vil det ikke være rimeligt at kræve, at alle udvalgets lærermedlemmer skal have videnskabelig kompetence. Efter § 7, stk. 1, kan kravet om et flertal af medlemmer med dokumenteret forskningskompetence opretholdes, selv om en lærer uden denne kompetence indvælges.

Medarbejdere, der ikke ved deres ansættelse har fået vurderet deres videnskabelige kvalifikationer, bør have mulighed for at indstille sig til en bedømmelse. Forskningsudvalget nedsætter i sådanne tilfælde et bedømmelsesudvalg efter samme regler som ved ansættelse af videnskabelige medarbejdere. Lærere, der findes at have de tilstrækkelige videnskabelige kvalifikationer, vil kunne indgå i forskningsudvalgets flertal som medarbejdere med forskningskompetence, men vil ikke på grundlag heraf i øvrigt kunne påberåbe sig særlige rettigheder, jf. bemærkningerne under pkt. B.

I modsætning til gældende lov § 9, hvorefter institutrådet ved Institut for Presseforskning også består af medarbejdere ved Århus Universitet, foreslås det, at forskningsudvalget kun består af repræsentanter fra højskolen. Det forudsættes naturligvis, at forskningsudvalget kan samarbejde med institutioner og andre uden for højskolen og lade disse deltage i udvalgets drøftelser eller i underudvalg vedrørende konkrete spørgsmål om ansættelser, evaluering af enkelte forskningsprojekter, evaluering af institutionens forskningsvirksomhed m. v.

Forskningsudvalget forudsættes løbende at følge medarbejdernes forskningsprojekter.

Til § 8

Uddannelsesrådet svarer til det nuværende uddannelsesråd, jf. gældende lov § 3. Det foreslås dog, at højskolen får en bredere repræsentation i rådet, og at rådets kompetence beskrives mere detaljeret for at sikre en bedre sammenhæng mellem den teoretiske og den praktiske del af uddannelsen og sikre, at efteruddannelse etableres og udbygges.

En af rådets hovedopgaver er at følge højskolens udvikling. Rådet kan derfor selv tage initiativ til at behandle væsentlige principielle sager. Rektor skal i øvrigt forelægge sådanne sager for rådet,

F.t.l. om Danmarks Journalisthøjskole

når de behandles på højskolen, og rådet må underrettes om studienævns virksomhed, hvis denne kan få indflydelse på uddannelsens principper og udvikling. Rektors orientering af rådet om højskolens budgetforslag og om verserende ansættelses- og afskedigelsessager vedrørende fastansatte lærere og videnskabelige medarbejdere skal så vidt muligt gives så tidligt, at rådet kan fremsætte bemærkninger hertil, inden afgørelsen træffes.

Det er ikke skønnet hensigtsmæssigt at henlægge efteruddannelsen under et studienævn eller under et særligt efteruddannelsesudvalg nedsat af højskolens styrelsesråd. På grund af den meget nære sammenhæng mellem efteruddannelsens indhold og erhvervs behov findes det mere naturligt, at uddannelsesrådet er kompetent vedrørende efteruddannelse i stedet for, at et råd eller nævn med en betydelig repræsentation af studerende fra grunduddannelsen får afgørende indflydelse på efteruddannelsen.

Til § 9.

Under den nuværende ordning er der adgangsbegrænsning til journalistuddannelsen, og de nærmere regler om adgangsbetingelser er fastsat ved bekendtgørelse nr. 20 af 6. januar 1971 om betingelserne for adgang til grunduddannelsen ved Danmarks Journalisthøjskole. Det fremgår af bekendtgørelsen, at ansøgninger om optagelse på journalisthøjskolen bedømmes af et optagelsesnævn på 5 medlemmer, der udpeges af uddannelsesrådet således, at 2 medlemmer repræsenterer Danske Dagblades Fællesrepræsentation (nu Danske Dagblades Forening) og 2 Dansk Journalistforbund. En repræsentant for højskolen er nævnets formand.

Det foreslås, at optagelsesnævnet og dets sammensætning lovfæstes, da det anses for væsentligt, at erhvervet har en vis indflydelse på optagelsen, også fordi en betydelig del af journalistuddannelsen består af praktik. Nævnets kompetence foreslås som hidtil fastsat ved bekendtgørelse, således at ændringer og justeringer kan foretages administrativt.

Stk. 3 er formuleret under hensyn til § 14, hvorefter undervisningsministeren kan fastsætte regler om uddannelse inden for fag, der er beslægtede med journalistiske fag. Hvis en sådan uddannelse henlægges til journalisthøjskolen, er det en fordel, at der ikke skal nedsættes et nyt optagelsesnævn, men at de organisationer m. v., der er nævnt i § 8, stk. 2, kan lade nogle medlemmer afløse af repræ-

sentanter, der har særlig sagkundskab på det pågældende område.

Til § 10, stk. 1

Efter den gældende lov omfatter journalisthøjskolens og instituttets undervisningsvirksomhed forskole, grunduddannelse, efteruddannelse, specialkurser og tillægsuddannelse.

Forskolen og grunduddannelsen er nærmere beskrevet i bekendtgørelse nr. 345 af 25. juni 1974 om forprøve og grunduddannelse ved Danmarks Journalisthøjskole. Efter bekendtgørelsen omfatter uddannelsen en forskole på ½ år og en grunduddannelse på 2 år. Endvidere indgår en praktisk uddannelse på 1½, således at den samlede uddannelse varer 4 år.

Der foreslås ikke ændringer i uddannelsens varighed og opdelingen i en teoretisk uddannelse og en praktisk uddannelse. I øvrigt forudsættes det, at de nærmere regler om uddannelsens indhold, om prøver og eksaminer fastsættes ved bekendtgørelse.

Til stk. 2

Da journalistuddannelsen foreslås opretholdt som en almen og bred grunduddannelse uden egentlig specialisering, er det ønskeligt, at journalisthøjskolen kan etablere en *videreuddannelse* ved en overbygning på grunduddannelsen, således at de studerende efter grunduddannelsen kan specialisere sig inden for bestemte medier eller inden for bestemte stofområder.

Efteruddannelseskurser tænkes etableret for journalister, som ikke har gennemgået den 4-årige grunduddannelse, eller hvis uddannelse er af ældre dato, og til medarbejdere inden for medierne, som i øvrigt har behov for efteruddannelse. Af kapacitetsmæssige grunde har højskolen endnu ikke kunnet tilbyde et egentligt efteruddannelsesprogram, men lovrevisionsudvalget har peget på, at der er et meget stort behov for, at en efteruddannelse iværksættes meget snart, jf. de almindelige bemærkninger. På grund af det journalistiske fags egenart er det meget vigtigt, at journalister har mulighed for at ajourføre deres kundskaber inden for arbejdsfeltet inden for det tekniske område og at lære nærmere om nye stofområder og medier. En efteruddannelse vil kunne forbedre den mobilitet, der er en vigtig forudsætning for journalisters beskæftigelsesmuligheder.

En *tillægsuddannelse* inden for de journalistiske fag er hjemlet i den gældende lov § 7. Institut for

presseforskning har bl. a. til opgave i samarbejde med Århus Universitet at etablere en tillægsuddannelse i journalistik med henblik på virksomhed i presse, radio og tv for studerende og kandidater fra universiteter og andre højere uddannelsesinstitutioner. Institutet skal endvidere i samarbejde med de enkelte fakulteter ved Århus Universitet give universitetsstuderende i øvrigt adgang til at gennemgå kurser og eventuelt aflægge eksamen eller anden prøve i fag, der hører under instituttets virkeområde.

Sådanne tillægsuddannelser – der af kapacitetsmæssige årsager kun har været etableret på forøgsbasis i beskedent omfang – giver ikke en journalistisk uddannelse, der kan sidestilles med grunduddannelsen. Man bør dog ikke udelukke muligheden for, at visse kandidater m. fl. fra andre uddannelsesinstitutioner kan supplere deres øvrige uddannelse med en tillægsuddannelse på journalisthøjskolen. Det forudsættes, at de involverede uddannelsesinstitutioner bliver hørt og eventuelt kan deltage i planlægningen af sådanne tillægsuddannelser.

Undervisningsministeren kan efter lovforslagets § 14 bl.a. give nærmere regler om videreuddannelse, efteruddannelse og tillægsuddannelse. Efter samme paragraf kan ministeren give regler om studietidsforkortelse for journaliststuderende med en anden uddannelse med elementer, som er relevante for udøvelse af de journalistiske fag.

Til § 11

Selv om forskningen ved højskolen skal bidrage til at skabe det teoretiske grundlag for undervisningen, forudsættes det, at omfanget af højskolens forskning, dvs. det antal årsværk, der bevilges her til, fastsættes ud fra forskningspolitiske overvejelser og ikke på grund af undervisningens kvantitative omfang. Lovforslaget vil ikke medføre en forøgelse af forskningens omfang.

Til § 12

Bestemmelsen om, at forskningsmedarbejdere selv afgør, hvilken forskning de vil tage op, svarer til, hvad der gælder for forskere ved de højere uddannelsesinstitutioner. Det er en selvfølge, at inspiration til at tage opgaver op kan komme fra forskellig side f. eks. fra forskningsudvalget, fra uddannelsesrådet, fra pressens organisationer eller andre organisationer m. fl.

Til § 13

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 7, stk. 1, nr. 2.

Til § 14, stk. 1

Bestemmelsen svarer til styrelseslovens § 35, stk. 1. Styrelseslovens § 35, stk. 2, er derimod ikke overført til lovforslaget. Ministeren kan således træffe beslutning i alle anliggender. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 3.

Til stk. 2

Der henvises navnlig til bemærkningerne ad §§ 4, 5, 9 og 10. Bestemmelsen giver også ministeren hjemmel til at fastsætte regler om eventuelle andre uddannelser ved højskolen.

Til § 15, stk. 1 og stk. 4

Det er foreslået, at loven træder i kraft pr. 1. september 1980. Det kan muligvis være vanskeligt til dette tidspunkt at have udarbejdet de nærmere bestemmelser om styrelsen og at have afholdt valg til de styrende organer m. v. Det forudsættes, at ministeriet i så fald med hjemmel i stk. 4 kan bestemme, at højskolen først fuldt ud overgår til den nye styrelsesstruktur på et senere tidspunkt.

Til § 15, stk. 3

I medfør af § 11, stk. 2, i den gældende lov har staten ydet den selvejende institution Danmarks Journalisthøjskole rente- og afdragsfri lån til opførelse af de bygninger i Halmstadgade 11, Århus. matr.nr. 13 d Århus markjorder, hvori journalisthøjskolen og instituttet i dag har lokaler. Bygningerne er ved 16. almindelige vurdering pr. 1. april 1977 vurderet til 28 millioner kr. heraf 3 millioner kr. i grundværdi. Ejendommens grundareal er 30.000 m². Når de to institutioner overgår til at være én statsinstitution, er det naturligt, at staten overtager bygningerne vederlagsfrit. Der er ikke i ejendommen andre lån end dem, som staten har ydet. Dette berører ikke de lokaler, som tilhører den selvejende institution Dansk Pressemuseum og -Arkiv, og hvis opførelse delvis er finansieret af denne institution.

Udstyr og lignende til brug for journalisthøjskolen og instituttet har staten i medfør af lovens § 11, stk. 3, stillet til rådighed for højskolen, og udstyret m. v. forudsættes ligeledes overtaget af staten.